

Унікальний прес-тур для журналістів «Історичними місцями Реформації Волині» (ВІДЕО, ФОТО)

Це була знакова подія, адже такий захід відбувся вперше. Під час подорожі 21 квітня представники волинських ЗМІ (25 осіб) ознайомилися з культовими пам'ятками, що збереглися на території області з часів поширення протестантизму на українських землях .

Історичний прес-тур по Волині, присвячений реформаційним процесам в Україні, організував Волинський обласний оргкомітет із відзначення 500-річчя Реформації, до складу якого входять представники баптистських, п'ятдесятницьких та адвентистських громад. У якості спікерів туру виступили викладачі Українського гуманітарного інституту, Харківського університету ім. В. Н. Каразіна, Луцького національного технічного університету, Острозької академії, досвідчені пастори та вчителі історії. Вони ознайомили учасників туру з найцікавішими протестантськими архітектурними пам'ятками, деяким з них більше 400 років.

Провідні експерти з історії, теології, соціальних комунікацій, а також пастори місцевих протестантських церков відкрили для присутніх цікаві факти про зародження протестантизму на теренах України, про його конфесійний поділ, відомих генераторів руху, розповіли про вплив Реформації на розвиток освіти, науки та економіки й багато іншого.

Маршрут проліг через Луцьк, Олику, Човницю, Рожище та Кисилин. На жаль, через брак часу була пропущена ще одна точка в маршруті, яка була анонсована раніше – село Олешковичі. У селі є декілька цікавинок архітектури. Зокрема, мурована

лютеранська кірха. Станом на сьогодні цей храм належить евангельським християнам-баптистам, які належним чином дбають про історичну пам'ятку.

Луцьк. Лютеранська церква та Музей історії Луцького братства

Осередком протестантизму в Луцьку є Лютеранська кірха.

Саме її силует займає вагоме композиційне та естетичне місце в історико-культурному заповіднику Старого Луцька. Кірха, а нині баптистська церква, є єдиною пам'яткою готичної архітектури обласного центру та єдиною культовою пам'яткою протестантизму, лютеранства.

Кірху було збудовано у 1906 році як храм Луцької лютеранської громади. Впродовж багатьох років попри війну, стихійні явища та вплив радянської влади кірха вистояла. А з 1990 року будівля стала належати місцевій громаді християн-баптистів, що започаткувало новий етап її історії. Як зауважив голова Волинського обласного об'єднання церков євангельських християн-баптистів **Ярослав Троць**, ця велична споруда свідчить про Бога, що Він є, про богошукання та про жертвність людей (до слова, кірха була збудована за 15 місяців).

Екскурсію в Музеї історії Луцького братства провела завідувачка, провідний науковий працівник Волинського краєзнавчого музею **Олена Бірюліна**.

Вона зауважила, що цей музей – єдиний в Україні, присвячений окремій братській організації. Експозиція музею розміщена у приміщеннях колишнього братського монастиря.

У музейних залах частково відтворено монастирський інтер'єр, а на вітринах представлені оригінальні предмети церковного вжитку, окремі документи, стародруки, метричні книги та багато цікавого.

Олика – селище, що внесене до списку історичних місць України

Це дивовижне місце, в якому знаходяться декілька пам'яток архітектури національного значення.

А саме: Олицький замок, побудований у 1558 році, Колегіальний костел Святої Трійці, Луцька брама, один із найстаріших костелів Волині – Святих Петра і Павла (з 1565 року – храм реформаторів (кальвіністів), пізніше переобладнаний у католицький костел) і колишня уніатська Стрітенська церква у стилі бароко.

Про Олицький замок, який впродовж століть належав родині Радзивіллів, розповідав місцевий вчитель історії Анатолій Гура. Саме під час панування Радзивіллів Олика досягає найбільшого розквіту та отримує магдебурзьке право.

Також цікавими фактами з життя Миколи Радзивілла Чорного поділилася викладач історії і суспільних наук Мирослава Кубай. Вона зауважила, що князь особисто листувався з Жаном Кальвіном.

Човниця. Найстаріша церква євангельських християн-баптистів

Дім молитви Церкви євангельських християн-баптистів побудований на обійсті дядька всесвітньовідомого вченого, математика, академіка Михайла Кравчука (про цю видатну особу в селі нагадує музей його імені та пам'ятний знак на місці батьківської хати) Йосипа Кравчука, який був першим євангельським християнином у селі. Ще на початку ХХ століття через самостійне читання Біблії він прийшов до думки про

хрещення в дорослому віці через повне занурення у воду.

На початку 20-х років у Човниці утворилася велика баптистська церква. За активної участі Олександра Кравчука, сина Йосипа, був побудований великий дім молитви, який зберігся і дотепер.

Варто зауважити, що при всіх режимах (польському, німецькому, радянському) цей будинок використовувався виключно за призначенням – для богослужінь.

Рожище. Зруйнована баптистська кірха

Рожище зустріло учасників прес-туру «Історичними місцями Реформації Волині» відомою в місті баптистською кірхою. Відомостей про її минуле не так вже й багато: все знищили війна та радянська влада.

Провідником та екскурсоводом по руїнах старої кірхи був пастор церкви євангельських християн-баптистів міста Рожище **Вадим Бандура**. Він розповів, що цю споруду побудували німецькі баптисти ще у 1862 році. Відомо, що це був один із найбільших залів на території тодішньої Польщі. Служба у храмі велася німецькою, польською та українською мовами. Очевидці переповідають, що служба проходила чотири рази на день, і на кожній з них бувало по тисячі людей.

У місті Рожище у 1935 році проводився з'їзд Товариства взаємної допомоги, що мав міжнародне значення. На той час кірха нараховувала 450 членів. Згодом приміщення кірхи перейшло до місцевих український баптистів. Але незабаром радянська влада розпорядилася по-своєму і забрала її під казарму. Тоді була зроблена добудова на п'ять метрів, аби сховати фасад культової споруди християн-баптистів. Пізніше використовували кірху як виробничий склад фабрики «Динамо».

Сьогодні баптистська кірха у Рожищі зруйнована, і на реставрацію цієї історичної пам'ятки потрібні величезні кошти, зауважив місцевий пастор.

**Кисилин – колись культурний,
адміністративний та економічний осередок
Волині**

Село Кисилин, яке розташоване у Локачинському районі на лівому березі річки Стохід, маловідоме навіть у Волинській області. А ще кількасот років тому сюди приїздили по 3000 осіб на сеймики, і це було не село, а багатонаціональне містечко зі своїм вищим учбовим закладом.

Соцініани, які заснували тут свій вищий навчальний заклад, привернули до нього увагу тогочасних культурних і політичних діячів багатьох країн Європи. Про давню велич цього мальовничого села говорять руїни костелу та монастиря католицьких монахів-кармелітів, перебудованих на місці знищеної соцініанської школи, а також Свято-Михайлівська церква, яка, на думку місцевого історика Василя Сокола, була соцініанським збором.

Учасники туру відмітили, що їм було надзвичайно цікаво подивитися на визначні історичні місця, культові споруди, які до цього часу збереглися як символи богошукання.

Олена Нечипорук

Від редакції

Учасники прес-туру широко висвітлили цю подію у ЗМІ, зокрема, на сайтах:

<http://www.volyn24.com/news/81900-hto-b-podumav-votchynoyu-baptystiv-i-piatydesiatnykiv-volyni-ie-malenke-selo-chovnycia>

<http://volyninfo.com/kisilin-tsentr-volinskih-sotsinian-abo-zh-sarmatski-afini-foto/>

<http://volyninfo.com/na-volini-mozhut-zruynuvati-istorichnu-baptistsku-kirhu-cherez-novu-pravoslavnu-tserkvu-foto/>

<http://konkurent.in.ua/news/volin/13952/ak-na-volini-zrobili-s>

tribok-u-minule-foto.html

<http://www.hroniky.com/news/view/7882-kultovi-pam-iatky-protestantyzmu-na-volyni>

<http://rozhyshche.rayon.in.ua/news/28608-u-rozhishchi-pobuvali-zhurnalisti-z-usieyi-volini>

<http://www.volynpost.com/articles/1014-mandrivka-volynskymy-hramamy-tam-de-propaguvaly-idei-reformacii>

<http://hromadske.volyn.ua/volyn-turystychna-mistsyamy-reformatsiji/>

Переглянути відео з Волинського прес-туру з нагоди 500-річчя Реформації можна за посиланням: youtube.com